

ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်

အထွေထွေသုံးသပ်ချက် အမှတ် ၂/၂၀၀၂

ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့်
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့အတွက် လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော
နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

United Nations

Convention on the Rights of the Child

GENERAL COMMENT No. 2 (2002)

The role of independent national human rights institutions in the
promotion and protection of the rights of the child

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

~~~~~

ဘာသာပြန်သူ

မေဖြိုးခိုင်

စိစစ်သူ

ဝင်းပပသန်း

(Save the Children International - SCI)

တည်းဖြတ်သူ

အောင်ချိုသူ (Save the Children International - SCI)

ရဲလင်းအောင် (Social Care Volunteer Group – SCVG)

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်းနှင့် အတွင်းဒီဇိုင်း

ရဲလင်းအောင်

(Social Care Volunteer Group – SCVG)

ဤဘာသာပြန်စာအုပ်သည် Norwegian Agency for Development Cooperation – Norad ၏ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှုဖြင့် Save the Children International – Myanmar မှ ကိန္နရာကျေးလက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း (KRSDO)၊ Guardian Network, Social Care Volunteer Group (SCVG) အဖွဲ့တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ မိတ်ဖက်ဆောင်ရွက်သည့် **“Leaving No Child Behind”** စီမံချက်၏ အစီအစဉ်ဖြင့် ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်သည်။

ကလေးသူငယ်
အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ
သဘောတူစာချုပ်

ဖြန့်ဝေခြင်း -
အထွေထွေ
CRC/GC/၂၀၀၂/၂
နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်
၂၀၀၂ ခုနှစ်

မူရင်းသာသာ -
အင်္ဂလိပ်

ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကော်မတီ
သုံးဆယ့်နှစ်ကြိမ်မြောက်ပုံမှန်အစည်းအဝေး
ဇန္နဝါရီ ၁၃-၃၁ ရက် ၂၀၀၃ ခုနှစ်

အထွေထွေသုံးသပ်ချက် အမှတ် ၂/၂၀၀၂
ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့်
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့အတွက် လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော
နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

၁။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် အပိုဒ်ခွဲ (၄)အရ “နိုင်ငံတော်အဖွဲ့ အစည်းများသည် လက်ရှိ သဘောတူစာချုပ်တွင် အသိအမှတ်ပြုဖော်ပြထားသည့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် သင့်လျော်သော ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စီမံဆောင်ရွက်မှုများကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရမည်” ဟု ဖော်ပြပါရှိသည်။ လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော နိုင်ငံအဆင့်

လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ (National Human Rights Institutions, NHRIs) သည် သဘောတူစာချုပ်ပါ လုပ်ငန်းများကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ခြင်း လုပ်ငန်းများအတွက် အရေးပါသော ယန္တရားတစ်ခုဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတိုင်းတွင် အဆိုပါ အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းခြင်းသည် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပါရှိသော ၎င်းတို့ လိုက်နာရန် သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည့်အပြင် ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများကို တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ သိရှိလက်ခံလာနိုင်သည် ဟု ကုလသမဂ္ဂ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကော်မတီက သုံးသပ်ယူဆသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ ကော်မတီသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ စုံစမ်းရေးအရာရှိများ ခန့်အပ်ခြင်းနှင့် အလားတူ လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော အဖွဲ့အစည်းများမှ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်အား အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ခြင်းများကို ကြိုဆိုသည်။

၂။ ဤအထွေထွေသုံးသပ်ချက်ကို ကော်မတီမှ ထုတ်ပြန်ခြင်းမှာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူ စာချုပ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြှင့်တင်လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းများကို လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော အဖွဲ့အစည်းများတည်ထောင်ရန်နှင့် ယင်းအဖွဲ့အစည်းများ လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်းများ (elements) ကို အသေးစိတ် စီစဉ်ပြင်ဆင်ပေးခြင်းဖြင့် ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်

ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းထားပြီး ဖြစ်သော နိုင်ငံများအနေဖြင့်မူ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် အထောက်အကူပြုမှု အခြေအနေများနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၏ တန်ဖိုးထားမှု များ၊ အခြား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ညီညွတ်ကိုက်ညီမှု ရှိ၊ မရှိ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ညီလာခံ၊ ဗီယင်နာ ကြေညာချက် (Vienna Declaration) နှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ ထပ်မံအတည်ပြု ပြောကြားရာတွင် “လူ့အခွင့်အရေး များကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းများ အတွက် နိုင်ငံအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများသည် အရေးကြီး၍ အပြုသဘောဆောင်သော ကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သည်” ဟု လည်းကောင်း၊ “နိုင်ငံအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများကို တည်ထောင်ရန်နှင့် အားကောင်းလာအောင် လုပ်ဆောင်ရမည်” ဟု လည်းကောင်း တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့သည်။

အထွေထွေညီလာခံနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မရှင်တို့သည် နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကို ကြိမ်ဖန်များစွာ တိုက်တွန်းပြောကြားခဲ့ပြီး လူ့အခွင့်အရေးများ မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအပြင် ပြည်သူလူထု၏ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အသိအမြင်များကို မြှင့်တင်ပေးရန်အတွက် အဆိုပါ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အရေးပါကြောင်းကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။

ပုံမှန်အလှည့်ကျ အစီရင်ခံစာ (Periodic Report) ၏ အထွေထွေ လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ကော်မတီသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် “ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ရန် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသော လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော

အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကော်မတီသည် ယင်းကိစ္စရပ်အား ဆက်လက်ဖြေရှင်းရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ဆက်ဆံပြောကြားသည့် အချိန်တိုင်း ဆွေးနွေးရမည်။

၄။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ (NHRIs)ကို ၁၉၉၂ ခုနှစ် လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်မှ ဖြန့်ကျက်လာခဲ့ပြီး ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် အထွေထွေညီလာခံမှ အတည်ပြုထုတ်ပြန်ခဲ့သော နိုင်ငံအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ခြင်း၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်သော အခြေခံစည်းမျဉ်းများအတိုင်း ဖွဲ့စည်းတည်ထောင် သင့်သည်။

အဆိုပါ အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များသည် အရည်အသွေးပြည့်မီသော နိုင်ငံအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းရန်၊ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရန် (Competence) လုပ်ငန်းတာဝန်များကို သတ်မှတ်ရန်၊ မတူညီကွဲပြားမှုများကို ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းရန်၊ အမှီအခိုကင်းရန်၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းများနှင့် တစ်ဝက်တစ်ပျက် တရားစီရင်ရေးသဏ္ဍာန် (quasi-judicial) တစ်ခုဖြစ်လာစေရန်အတွက် လမ်းညွှန်ပေးထားသည်။

၅။ အရွယ်ရောက်ပြီး လူငယ်များနှင့် ကလေးသူငယ်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရန်အတွက် လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ လိုအပ်လျက်ရှိသလို တစ်ချိန်တည်းတွင်လည်း ကလေးသူငယ်များ၏ လူ့အခွင့်အရေးသည်လည်း အထူးဂရုပြုဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြရန်အတွက် အချက်အလက်များ လိုအပ်နေသည်။ အဆိုပါ အချက်အလက်များတွင် ကလေးသူငယ်များ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အခြေအနေသည် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အမြတ်ထုတ်မှုများ

ပြုလုပ်ရန်အတွက် ပျော့ကွက်တစ်ခုအဖြစ် ဖန်တီးလျက်ရှိခြင်း ကလေးသူငယ်များ၏ အမြင်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှု အားနည်းခြင်း၊ ကလေးသူငယ်အများစုသည် မဲပေးခွင့် မရှိခြင်း၊ အစိုးရ၏ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်မည့် နိုင်ငံရေး အစီအမံများတွင် အဓိပ္ပာယ်ရှိစွာ ပါဝင်ခွင့် မရခြင်း၊ ကလေးသူငယ်များ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးနိုင်မည့် တရားစီရင်ရေး စနစ်ကို အသုံးပြုရာတွင် ပြဿနာများရှိခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံရမှုအတွက် တရားဥပဒေအရ ဖြေရှင်းရာတွင် ပြဿနာများ ရှိခြင်းနှင့် ကလေးသူငယ်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးနိုင်မည့် အဖွဲ့အစည်းများကို လက်လှမ်းမီနိုင်မည့် အခြေအနေများသည် အကန့်အသတ်ဖြင့် ရှိနေသည်။

၆။ အရေအတွက်များပြားလာသော ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး ဆောင်ရွက်နေကြသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် ကလေးသူငယ်များအတွက် လွတ်လပ်၍ အမှီအခိုကင်းသော လူ့အခွင့်အရေး အထူးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အရာရှိများ (ombudspersons) သို့မဟုတ် အထူးတာဝန်ပေးအပ်ခံရသည့် သူများကို ခန့်အပ်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။ အရင်းအမြစ်များသည် အကန့်အသတ်ဖြင့် ရှိနေသည့်အတွက် ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်များကို ကလေးသူငယ်များ အပါအဝင် လူသားတစ်ဦးချင်းစီအတွက် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ထောက်ပံ့ပေးမှုများကို အထိရောက်ဆုံးအသုံးပြုရန် ဂရုပြုရမည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါအခြေအနေတွင် ကလေးသူငယ်များကို အထူးဦးတည်ပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်နေသော နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းသည် အကောင်းဆုံး ချဉ်းကပ်မှု နည်းစနစ်များ ပါဝင်ရမည် ဖြစ်သည်။

ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လွမ်းမိုးဆောင်ရွက်နိုင်မည့် လွတ်လပ်၍
အမှီအခိုကင်းသော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း၏
ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံတွင် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများကို
ဆောင်ရွက်မည့် အထူးအရာရှိများ သို့မဟုတ် ကလေးအခွင့်အရေးများကို
ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် ဌာန သို့မဟုတ် ဌာနစိတ်တစ်ခုကို ထည့်သွင်း
ရေးဆွဲသင့်ပေသည်။

၇။ နိုင်ငံတိုင်းအနေဖြင့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများကို
မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းအတွက် လွတ်လပ်၍
အမှီအခိုကင်းသော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ လိုအပ်သည်ဟု
ကော်မတီမှ ရှုမြင်ပါသည်။ ကော်မတီ၏ အဓိက စိုးရိမ်ပူပန်သည့်
အကြောင်းအရာမှာ မည့်သည့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံနှင့် ဖြစ်စေကာမူ
လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းသည် အမှီအခိုကင်းစွာဖြင့် ကလေးသူငယ်
အခွင့်အရေးများကို ထိရောက်စွာ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရန်၊ မြှင့်တင်ရန်နှင့်
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ကလေးသူငယ်
အခွင့်အရေးများကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့သည်
လုပ်ငန်းစဉ်တိုင်းတွင် အဓိက ထည့်သွင်းစဉ်းစား လုပ်ဆောင်ရမည့်အရာ
ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်းရှိ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည်
အဆိုပါ အခွင့်အရေးများကို ရရှိရန်အတွက် ဆုံးခန်းသည်တိုင်အောင်
ရောက်သည်အထိ အချင်းချင်းအတူတကွ လက်တွဲ ဆောင်ရွက်ကြရန်
မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပေသည်။

လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အခွင့်အာဏာများ

၈။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည်
ဖြစ်နိုင်လျှင် ဖွဲ့စည်းပုံအားဖြင့် ခိုင်မာစွာ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားရမည်

ဖြစ်ပြီး ဥပဒေအရလည်း လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ အပ်နှင်းထားရမည် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာလွှမ်းခြုံမှုသည် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၊ ၎င်းနှင့် ဆက်စပ်သည့် သံခင်းတမန်ခင်းကျင့်ဝတ်များ၊ အခြားလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စံအတိုင်းအတာများ စသည်တို့ ပေါင်းစပ်ပါဝင်နေသော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ကျယ်ပြန့်ရန်လိုအပ်သည်ဟု ကုလသမဂ္ဂ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကော်မတီမှ မှတ်ယူထားပါသည်။ သို့မှသာ ကလေးသူငယ်များ၏ လူ့အခွင့်အရေးများ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများ၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကိုလည်း အကျိုးရှိရှိ လွှမ်းခြုံနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းရာတွင်လည်း ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၊ ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်နေသည့် ကျင့်ဝတ်များနှင့်အညီ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းရမည် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း များသည် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် မတိုင်မီကပင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီးလျှင် သော်လည်းကောင်း၊ စာချုပ်ပါ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများ ထည့်သွင်းပါဝင်မှု မရှိခဲ့လျှင်သော် လည်းကောင်း အခြေအနေမျိုးဖြစ်ခဲ့ပါက စာချုပ်ပါ ဥပဒေအသစ်များ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ တည်ဆဲဥပဒေများအား ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ခြင်း စသည့် လိုအပ်သော အစီအမံများကို ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များသည် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ပါ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမည် ဖြစ်သည်။

၉။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများကို အဆိုပါ အခွင့်အာဏာများကို အပ်နှင်းထားရမည် ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထံမှမဆို အသံများ နားထောင်နိုင်ခြင်း၊ အခြေအနေများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်နိုင်မည့် သတင်းအချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ ရယူနိုင်ခြင်းတို့ကို ၎င်းတို့ ကိုယ်စွမ်းဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို အကျိုးရှိစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများ၏ တရားစီရင်ရေး မဏ္ဍိုင်အောက်တွင် အစိုးရဌာနများနှင့်သာမက အစိုးရမဟုတ်သော အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အခြားပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်၍ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့သည် အဆိုပါလုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများတွင် ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။

ဖွဲ့စည်းခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်

၁၀။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်သည် အကြံပြုနိုင်မှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ အလုံးစုံ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်မှု၊ အစိုးရတစ်ရပ်၏ အမြင့်ဆုံးအလွှာရှိ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများမှ အစပျိုးခြင်းနှင့် ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်မှုတို့ ပါဝင်ရမည့်အပြင် အခြားအစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်အပြင် အစိုးရမဟုတ်သော အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ရှိရန်လည်း လိုအပ်သည်။ အဆိုပါ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် အမှီအခိုကင်းစွာ ရပ်တည်နိုင်မှု နှင့် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့အနေဖြင့် လုံလောက်သော ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုများ၊ ဘဏ္ဍာရေးအင်အား တောင့်တင်းမှု (လွှမ်းခြုံမှု ကျယ်ပြန့်သော အဖွဲ့အစည်းများအနက်မှ

အထူးသဖြင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအတွက်)၊
ဝန်ထမ်းများ၊ ရုံးအဆောက်အအုံများ လိုအပ်သည့်အပြင် ၎င်းတို့၏
အမှီအခိုကင်းရှင်းစွာ ရပ်တည်နိုင်မှုကို ဟန့်တားစေနိုင်သည့်
မည့်သည့်ဘဏ္ဍာငွေဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်မှုများကိုမဆို ကင်းရှင်းရမည်ဖြစ်သည်။

အရင်းအမြစ်များ

၁၁။ အလွန်ထိရှလွယ်သော ကိစ္စရပ် တစ်ခုဖြစ်ကြောင်းကို ကော်မတီမှ
အသိအမှတ်ပြုပြီး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် အမျိုးမျိုးသော စီးပွားရေးဆိုင်ရာ
အရင်းအမြစ် အသီးသီးရှိကြသည်ကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြုသကဲ့သို့
တစ်ဖက်တွင်လည်း သဘောတူစာချုပ်ပါ အပိုဒ်ခွဲ (၄) အရ လူ့အခွင့်အရေး
ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လိုအပ်သော
ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းသည် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအစိုးရ၏ တာဝန်တစ်ခု
ဖြစ်သည်ကိုလည်း ယုံကြည်ပါသည်။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ
အဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို
အသုံးပြုနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ မရှိပါက အဆိုပါ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများသည်
မည့်သည့်အဓိပ္ပါယ်မျှ သက်ရောက်ခြင်း မရှိသကဲ့သို့ အခွင့်အာဏာများကို
လက်တွေ့ အသုံးပြုရာတွင်လည်း ကန့်သတ်ချက်များ ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။

မတူကွဲပြားမှုများကို ကိုယ်စားပြုခြင်း

၁၂။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏
ဖွဲ့စည်းပုံများတွင် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာများကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့်
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများကို ဆောင်ရွက်နေရာတွင် မတူညီသော
အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ ကိုယ်စားပြု ပါဝင်စေရမည်။ အဆိုပါ
အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများတွင် ကလေးသူငယ်များနှင့် လူငယ်များကိုယ်တိုင်

ဦးဆောင်ပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေး၊ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု တိုက်ဖျက်ရေး ဆောင်ရွက်သည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကုန်သွယ်ရေး သမဂ္ဂများ၊ လူမှုရေးရာနှင့် အတတ်ပညာ အသိပညာရှင် (ဆရာဝန်များ၊ ရှေ့နေများ၊ သတင်းထောက်များ၊ သိပ္ပံပညာရှင်များ စသည်) အဖွဲ့အစည်းများ၊ တက္ကသိုလ်များနှင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ပညာရှင်များ အပါအဝင် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ ပါဝင်ရမည် ဖြစ်သည်။ အစိုးရဌာနများ အနေဖြင့် အကြံဉာဏ်များပေးသည့် အခန်းကဏ္ဍအနေဖြင့်သာ ပါဝင်သင့်ပေသည်။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ဝန်ထမ်းများ ခန့်ထားခြင်းတွင် ကန့်သတ်မထားဘဲ ပြိုင်ဆိုင်မှုရှိသော ရွေးချယ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်အပါအဝင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိပြီး သင့်လျော် ညီညွတ်သော အလုပ်ခန့်အပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ရှိရမည်။

ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခြင်းတို့အတွက် တရားဥပဒေနည်းလမ်းအရ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခြင်းများ

၁၃။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ကလေးသူငယ်များမှ တိုက်ရိုက်သော်လည်းကောင်း၊ လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်မှတစ်ဆင့် သွယ်ဝိုက်၍သော်လည်းကောင်း တင်ပြလာသော တိုင်တန်းချက်များ၊ အသနားခံလွှာများကို လက်ခံခြင်း၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်သည့် အခွင့်အာဏာရှိရမည်။ အဆိုပါ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများတွင် သက်သေများကို မဖြစ်မနေ တွေ့ဆုံမေးမြန်း စုံစမ်းနိုင်ခြင်း၊ သက်သေခံ အထောက်အထား များကို ရှာဖွေရယူနိုင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းများအား ဝင်ရောက်ခွင့်ရှိခြင်း စသည့် အခွင့်အာဏာများ

ရှိထားရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးသူငယ်များအနေဖြင့် မိမိတို့၏ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံရခြင်းတို့အတွက် တိုင်ကြားနိုင်မည့် အစီအမံများအား သိရှိခြင်း၊ အကြံဉာဏ်များ၊ ထောက်ခံကူညီမှုများ စသည့် တရားဥပဒေနှင့်အညီ ထိရောက်သော ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုများ ရရှိရန် တာဝန်ရှိသည်။ လိုအပ်ပါက နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် တိုင်ကြားချက်များကို ဖြေရှင်းရာတွင် ကြားဝင်စေ့စပ်ပေးခြင်း၊ ဖြေရှင်းပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

၁၄။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ချိုးဖောက်ခံရမှု ဖြစ်ရပ်များအား (က) နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းအမည်ကို အသုံးပြု၍ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံရမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များကို တရားရုံးအား တင်ပြနိုင်ခြင်း၊ (ခ) အဆိုပါ တရားစွဲဆိုသည့် ကိစ္စရပ်များကို ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသည့် ဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ကြောင်းကို တရားရုံးသို့ တင်ပြနိုင်ခွင့်ရှိခြင်း စသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများလည်း ပါဝင်သည်။

လက်လှမ်းမီနိုင်ခြင်းနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

၁၅။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် နေရာဒေသမရွေးရှိ ကလေးသူငယ်များမှ လက်လှမ်းမီအောင် လိုအပ်ပါက လူချင်း တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းများလည်း ပြုလုပ်သင့်သည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၏ အပိုဒ်ခွဲ (၂) အရ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် အမျိုးမျိုးသော ကလေးသူငယ်

အုပ်စုများအားလုံး (အထူးသဖြင့် အားနည်းသော ကလေးသူငယ်များ) ထံသို့ လက်လှမ်းမီ ရောက်ရှိနိုင်ရမည် ဖြစ်သည်။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံ၊ ဘာသာစကား၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး စသည့် နယ်ပယ်တို့တွင် အဆိုပါ အားနည်းသော ကလေးသူငယ်အုပ်စုများထဲတွင် အထူးဂရုစိုက်ရမည့် ကလေးသူငယ်များ သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းထားခံရသော ကလေးသူငယ်များ၊ လူနည်းစုဖြစ်သော မျိုးနွယ်စုများ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသား ကလေးသူငယ်များ၊ မသန်စွမ်း ကလေးသူငယ်များ၊ ဆင်းရဲချို့တဲ့သော ကလေးသူငယ်များ၊ ဒုက္ခသည် ကလေးသူငယ်များနှင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေရသော ကလေးသူငယ်များနှင့် လမ်းပေါ်နေ ကလေးသူငယ်များ အထူးစောင့်ရှောက်မှု လိုအပ်သော ကလေးသူငယ်များ စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

ကလေးသူငယ်များပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ခွင့် နှင့် အခြားနည်းဖြင့် ပြုစုစောင့်ရှောက်မှု (Alternative Care) ပုံစံအားလုံးကို ကလေးသူငယ်များ၏ လျှို့ဝှက်အခြေအနေများကိုလည်း လက်လှမ်းမီ သိရှိခွင့်များကို နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေရေးရာများတွင် ထည့်သွင်း ပါဝင်ရမည် ဖြစ်သည်။

၁၆။ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် အပိုဒ်ခွဲ (၁၂) အရ ကလေးသူငယ်များအပေါ် သက်ရောက်လျက်ရှိသော အကြောင်းကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့် လူမှုဝန်းကျင် အသိုင်းအဝိုင်းတို့မှ အလေးထားရှုမြင်ကြရန်အတွက် နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် အဓိက အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ အဆိုပါအခြေခံ သဘောတရားကို နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ခြင်းတို့တွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးသူငယ်များနှင့် တိုက်ရိုက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ရမည့်အပြင် ကလေးသူငယ်

များမှ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းများလည်း ရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကြံပေးအဖြစ် ကလေးသူငယ်များနှင့်သက်ဆိုင်သော ကောင်စီများ ဖွဲ့စည်းပြီး ကလေးသူငယ်များမှ ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သောအကြောင်းအရာများကို ပူးပေါင်းပါဝင် ဆွေးနွေးလာစေရန်အတွက် ပံ့ပိုးပေးရမည် ဖြစ်သည်။

၁၇။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ် အပိုဒ်ခွဲ (၁၂) နှင့် အလုံးစုံ လိုက်လျောညီထွေမှု ရှိစေရန် အံဝင်ခွင်ကျစီမံထားသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ ကြိုတင်တွေးဆထားသော ဆက်သွယ်ရေး မဟာဗျူဟာများ ရှိထားရန် လိုအပ်သည်။ ကလေးသူငယ်များ ဆက်သွယ်နိုင်ရန် အဆင်ပြေသင့်လျော်သည့် မည်သည့်နည်းလမ်းကိုမဆို ဖန်တီးတည်ဆောက်ထားကြရန်လည်း လိုအပ်သည်။

၁၈။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်သည့် အခြေအနေများကို လွှတ်တော်များနှင့် ပြည်သူလူထုထံသို့ မည်သည့်လွှမ်းမိုးမှုမှ မပါဘဲ သီးသန့်တိုက်ရိုက်တင်ပြခွင့် ရှိသည်။ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့်လည်း လွှတ်တော်များတွင် နှစ်စဉ် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ စကားစစ်ထိုးပွဲ (အပြန်အလှန် ပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်း)များ ပြုလုပ်ပေးခြင်း အားဖြင့် လွှတ်တော်အမတ်များအနေဖြင့် နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို ဆွေးနွေးနိုင်မည့် အခွင့်အရေးများ ရရှိမည့်အပြင် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့်လည်း ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ကို လိုက်နာမှု ရှိပြီးဖြစ်မည်။

ဆောင်ရွက်သင့်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ

၁၉။ အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူညီမှု စာချုပ်ပါ အခြေခံသဘောတရားများအပေါ် အခြေခံ၍ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများနှင့် သက်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် (ပြည့်စုံစေ့စပ်ခြင်း ရှိသော်လည်း) ရည်ညွှန်းထားသော လုပ်ငန်းစဉ်များသာ ဖြစ်သည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ -

- (က) ကလေးသူငယ်များကိုယ်တိုင် ပြောကြားလာသော သို့မဟုတ် တိုင်ကြားချက်များမှ သိရှိလာသော ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ဘောင်အတွင်းမှ စုံစမ်းစစ်ဆေးရမည်။
- (ခ) ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများနှင့် ဆက်စပ်သော ကိစ္စရပ်များတွင် စုံစမ်းမေးမြန်းခြင်းများ ပြုလုပ်ရမည်။
- (ဂ) သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ တောင်းဆို၍ သော်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်သော်လည်း ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ကိစ္စရပ်များ နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သဘောထားအမြင်များ၊ အကြံပြုချက်များ၊ အစီရင်ခံစာများကို ပြုစုခြင်းနှင့် ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။
- (ဃ) ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး နှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေများ၊ လက်တွေ့ ဆောင်ရွက်မှု များ၏ ပြီးပြည့်စုံမှု ရှိ၊ မရှိနှင့် အကျိုးရှိမှု ရှိ၊ မရှိတို့ကို အမြဲလေ့လာ သုံးသပ်ရမည်။

- (င) နိုင်ငံအဆင့် ဥပဒေပြုခြင်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း စည်းမျဉ်းများ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများ ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၊ ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်သည့် သံခင်းတမန်ခင်း ကျင့်ဝတ်များ၊ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများနှင့် ဆက်စပ်သော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စံအတိုင်းအတာများနှင့် ဟန်ချက်ညီမျှစွာ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန်နှင့် အဆိုပါ ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများကို ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ကို နားလည် သဘောပေါက်စေပြီး လေးစားလိုက်နာစေရန် လိုအပ်သော အကြံဉာဏ်များ ထောက်ပံ့ပေးရမည်။
- (စ) နိုင်ငံအဆင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒချမှတ်သူများအနေဖြင့် စီးပွားရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များ ချမှတ်ခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။
- (ဆ) ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများနှင့် သက်ဆိုင်သော အစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း များကို အမြဲသုံးသပ်နေရမည်ဖြစ်ပြီး တွေ့ရှိချက်များ ကိုလည်း အစီရင်ခံစာများ ထုတ်ပြန်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများနှင့် ဆက်စပ်၍ မည့်သည့်လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်ကို သိရှိစေရန်အတွက် သတင်းအချက် အလက်စာရင်းများကို သေချာစွာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာထားရှိပြီး လိုအပ်သော သတင်း အချက်အလက်များကိုလည်း ပုံမှန် ကောက်ယူသွားရမည်။

- (ဇ) လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စံအတိုင်းအတာများနှင့် သဘောတူညီမှုများ၊ အကျိုးဝင်မှုများ ရှိစေရန် တိုက်တွန်းဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ဈ) သဘောတူစာချုပ် အပိုဒ်ခွဲ (၃) အရ ကလေးသူငယ်များအတွက် အကောင်းဆုံး အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမှုသည် လုပ်ဆောင်မှုများအားလုံး၏ မူလပဓာဏ အကျဆုံး ဖြစ်ကြောင်းသိရှိနားလည်ပြီး ကလေးသူငယ်များနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေများ၊ မူဝါဒများ ချမှတ်ခြင်းတို့မှစ၍ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အခြား နောက်ဆက်တွဲ လုပ်ငန်းစဉ်များအဆုံး ကလေးများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အလေးအနက်ထား စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ည) အပိုဒ်ခွဲ (၁၂) အရလည်း ကလေးများ၏ လူ့အခွင့်အရေး ကိစ္စရပ်များ၊ ကလေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ကလေးများကိုယ်တိုင် ၎င်းတို့၏ အမြင်များကို ဖော်ပြခွင့် ရှိနိုင်ရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ အသံများကို နားထောင်နိုင်ရန်လည်း စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ဋ) ကလေးသူငယ်များအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိနိုင်သည့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စံအတိုင်းအတာများနှင့် နိုင်ငံတွင်းရှိ ဥပဒေများ ချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းတို့တွင် ကလေးသူငယ်များကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများ ရရှိရေးတို့အတွက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုများ ရှိစေရန် ထောက်ခံ အားပေးရမည်။

- (၄) ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများ၏ အရေးကြီးပုံကို ပြည်သူလူထုများ သိရှိသဘောပေါက် နားလည်စေရန် အတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက် ရာတွင် မီဒီယာများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် ထောက်ပံ့ပေးခြင်း နှင့် ပညာပေးအစီအစဉ်များကို အောက်ခြေအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (၅) သဘောတူညီမှုစာချုပ် အပိုဒ်ခွဲ (၄၂) “အစိုးရများအနေဖြင့် ကလေးများနှင့် လူငယ်များသည် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူညီမှုစာချုပ်၏ အခြေခံ သဘောတရားများနှင့် ထောက်ပံ့ပေးထားခြင်းများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိအောင် အဆင်ပြေသင့်လျော် ညီညွတ်သော နည်းလမ်းများမှတစ်ဆင့် ဖြန့်ဖြူးပေးရမည်။” အရ အစိုးရ၊ အများပြည်သူနှင့်သက်ဆိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်သူလူထုများကို သဘောတူစာချုပ်ပါ အချက်အလက်များကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်မှုများကို နားလည်သိရှိစေပြီး အစိုးရအနေဖြင့် ၎င်း၏ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း ရှိ မရှိကို စောင့်ကြည့်လေ့လာ သုံးသပ်နေရမည်။
- (၆) အခြေခံကျောင်းများနှင့် တက္ကသိုလ်များ၏သင်ရိုးညွှန်းတမ်း များနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာဘာသာရပ်များတွင် ကလေးအခွင့်အရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော သင်ခန်းစာများ ထည့်သွင်းသင်ကြားနိုင်ရန် အစီအစဉ်များအကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပေးရမည်။
- (၇) ကလေးများကို အဓိက အလေးပေးထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးအစီအစဉ်များကို

တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထို့အပြင် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများသည် အရေးပါလှကြောင်းကို လူထုအနေဖြင့် ပိုမိုသိရှိနားလည် သဘောပေါက်လာစေရန် လည်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

- (တ) ကလေးအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရသည့် ကလေးသူငယ် များအတွက် ဥပဒေရေးရာကာကွယ် ထောက်ပံ့မှုများ ပေးရန်နှင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများ ရှိနေကြောင်းကို သက်သေပြရန်အတွက် တရားဥပဒေကြောင်းများအရ ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ထ) လိုအပ်ပါက ကလေးသူငယ်များ၏ အမှုအခင်း ကိစ္စရပ်များကို တရားရုံးတော်သို့ မတင်မီ (သို့) တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုမီ ကြားဝင်စေ့စပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် ပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည်။
- (ဒ) တရားရုံးများတွင် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများ (ကလေးသူငယ်များ ပွင့်လင်းစွာ ပြောကြားနိုင်မည့် မိတ်ဆွေများအဖြစ် သော်လည်းကောင်း၊ ကြားဝင် စေ့စပ်ဖြေရှင်းပေးမည့်သူအဖြစ် လည်းကောင်း) ထားရှိရမည်။
- (ခ) သဘောတူညီချက် စာချုပ်ပါ အပိုဒ်ခွဲ (၃) သည် “ကလေးသူငယ်များအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့ အတွက် အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ပံ့ပိုးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း (အထူးသဖြင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး နှင့် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ) တို့တွင် သတ်မှတ်ထားသော စံချိန်စံနှုန်းများနှင့် ပြည့်မီရန်အတွက် တာဝန်ရှိသော အစိုးရအာဏာပိုင်များမှ စွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်ဝသော ဝန်ထမ်းများ၊ ကျွမ်းကျင်သော စီမံခန့်ခွဲမှုများဖြင့်

အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်။” ဟု ဖော်ပြပါရှိသည့်အတွက် နိုင်ငံအဆင့်လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် ကလေးသူငယ်များ၊ လူငယ်များ အတွက် ထားရှိသော ဂေဟာများနှင့် ကလေးသူငယ် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးကျောင်းများအား သွားရောက်ကြည့်ရှု ရမည်ဖြစ်ပြီး အဆိုပါ နေရာများ၏ အခြေအနေများကို သုံးသပ်စစ်ဆေး၍ အစီရင်ခံစာများ ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အကြံဉာဏ်များ ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

(န) အထက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်ဆက်စပ်သော အသေးစိတ် လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။

ကုလသမဂ္ဂ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီသို့ အစီရင်ခံစာတင်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ် ယန္တရားများ အချင်းချင်း ပူးပေါင်းချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း

၂၀။ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်နှင့် အခြား ဆက်စပ်သော နိုင်ငံတကာစံ ဥပဒေများအရ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် အစီရင်ခံခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် လွှမ်းမိုးမှုများ ကင်းစွာဖြင့် အမှီအခိုကင်းကင်း ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ဆောင်ရွက်ရမည်။ ထို့အပြင် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ ပုံမှန်အစည်းအဝေး မစတင်ခင် လုပ်ငန်းကော်မတီများနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း၊ အခြားဆက်စပ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ဆွေးနွေးခြင်း တို့အပါအဝင် ကလေးသူငယ်

အခွင့်အရေးများနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ သဘောတူစာချုပ်အရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့အစည်းများထံသို့ တင်ပြသော အစိုးရ၏ အစီရင်ခံစာများသည် ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း ရှိ၊ မရှိတို့ကိုလည်း စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရမည် ဖြစ်သည်။

၂၁။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အများဆိုင်ရာကော်မတီသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အစိုးရမှ တင်ပြသော အစီရင်ခံစာများတွင် ဥပဒေရေးကြောင်းများအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်မှုများနှင့် နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အဓိကလုပ်ငန်းများကို အသေးစိတ်ဖော်ပြရမည်ဟု တောင်းခံထားသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ကော်မတီသို့ အစီရင်ခံစာ မတင်ပြမီ အချက်အလက်များ စုဆောင်းပြင်ဆင်ရာတွင် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ အကြံဉာဏ်များ ရယူသင့်သည်။ သို့သော်လည်း အစိုးရများသည် ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ အမှီအခိုကင်းစွာ ရပ်တည်မှုနှင့် ကော်မတီထံသို့ သီးခြားအစီရင်ခံစာ တင်ရသည်ကိုလည်း လေးစားလက်ခံရမည် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများကို အစီရင်ခံစာအကြမ်း ပြုလုပ်ရန်အတွက် တာဝန်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများကို အစိုးရမှ တာဝန်လွှဲအပ်ထားသော အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းခြင်းတို့ကို မပြုလုပ်သင့်ပါ။

၂၂။ နိုင်ငံအဆင့်လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်၏ အထူးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ ၎င်းတို့တွင် နိုင်ငံအဆင့် ယန္တရားများနှင့် ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ယန္တရား (အထူးသဖြင့် ကလေးသူငယ်များအား ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ ကလေးသူငယ်များအား ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် ခိုင်းစေခြင်းနှင့် ကလေးသူငယ် များအား ညစ်ညမ်းသည့် ဓာတ်ပုံများ၊ ရုပ်ရှင်များ ရိုက်ကူးစေခြင်းတို့ကို

တိုက်ဖျက်ရန် ခန့်အပ်ထားသော အထူးကိုယ်စားလှယ်၊ ကလေးများနှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ) တို့ ပါဝင်သည်။

၂၃။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်များ အားကောင်းလာစေရေး တို့အတွက် အကူအညီပေးလျက်ရှိသော အချိန်ကာလ ရှည်ကြာစွာ တည်ရှိဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အစီအစဉ်တစ်ခု ကုလသမဂ္ဂတွင် ရှိသည်။ ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံးလုပ်ငန်းစဉ်များကို အခြေပြုထားသော အဆိုပါအစီအစဉ်သည် နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအတွက် ဒေသတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း၊ နှီးနှောဖလှယ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ပံ့ပိုးကူညီခြင်းနှင့် နည်းပညာအကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးလျက် ရှိသည်။ နိုင်ငံအစိုးရများ အနေဖြင့် လိုအပ်သည့် နေရာများအတွက် အဆိုပါ ပံ့ပိုးကူညီမှုများကို ရယူသင့်သည်။ ကုလသမဂ္ဂ ကလေးသူငယ် ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (UNICEF) သည်လည်း ကလေးသူငယ်နှင့်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များ အတွက် ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ နည်းပညာ အထောက်အပံ့ကို ပံ့ပိုးပေးလျက် ရှိသည်။

၂၄။ သဘောတူစာချုပ် အပိုဒ်ခွဲ (၄၅) တွင် ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားချက်အရ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းရန်အတွက် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များ၊ အကူအညီများ လိုအပ်သည်ဟု တင်ပြတောင်းခံလာပါက ကုလသမဂ္ဂ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကော်မတီသည် (သင့်တော်သည်ဟု ယူဆပါက) မည်သည့် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းကိုမဆို၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ

မဟာမင်းကြီးရုံးနှင့် အခြားကျွမ်းကျင်အဖွဲ့အစည်းများထံသို့ အဆိုပါ အစီရင်ခံစာများကို ပေးပို့၍ ထောက်ပံ့မှုများ တောင်းဆိုမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ

၂၅။ နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ပါ အချက်အလက်များကို လုပ်ဆောင်ရန် သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုးထားရှိပြီး လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စရပ်များကိုလည်း ပြီးပြည့်စုံစွာ လေးစားလိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ရှိသည်။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် နိုင်ငံတော် အစိုးရအနေဖြင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများကို ပြီးပြည့်စုံစွာ လေးစားလက်ခံပြီး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှု ရှိမရှိကို အမှီအခိုကင်းစွာ စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရမည်။ နိုင်ငံအဆင့်လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး စီမံချက်များ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရာတွင် အစိုးရ၏ တာဝန်လွှဲအပ်ထားခြင်းခံရသော စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ အဖြစ် ဦးတည်မသွားစေရန်အတွက် အထူးဂရုပြုရမည် ဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လုံးလုံးလျားလျား အမှီအခို ကင်းစွာဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကိုယ်ပိုင်အစီအစဉ် များဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ

၂၆။ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရာတွင်

အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ ဥပဒေရေးရာများအပေါ် အခြေခံထား၍ သော်လည်းကောင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများအရသော် လည်းကောင်း နိုင်ငံအဆင့်လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် လိုအပ်သည်များကို ဖြည့်စွက်ဆောင်ရွက်ရမည့်အပိုင်းတွင် တည်ရှိသည်။ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အနီးကပ်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပြီး အစိုးရအာဏာပိုင်များအနေဖြင့် အဆိုပါအဖွဲ့အစည်းများ၏အမှီအခို ကင်းကင်းဆောင်ရွက်မှုတို့ကို လေးစားလိုက်နာရမည်ဖြစ်သည်။

ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ

၂၇။ မိမိတို့ နိုင်ငံအသီးသီးရှိ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်သော ဘုံပြဿနာများ၊ အတွေ့အကြုံများ၊ မတူညီသော စွမ်းဆောင်ရည်များကို အပြန်အလှန်ဝေမျှနိုင်သည့်အတွက် ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ယန္တရားများသည် နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအား ပိုမို အားကောင်းကာ တောင့်တင်းခိုင်မာစေပါသည်။

၂၈။ အဆိုပါအကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတွင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများထံမှ အကြံဉာဏ်များ ရယူခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သင့်သည်။

၂၉။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များသည် နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ကို မူတည်၍ ပိုင်းခြားထားခြင်းမျိုး မရှိဘဲ ကလေးသူငယ်နှင့်

အမျိုးသမီးများအား လူကုန်ကူးခြင်း၊ ကလေးများ ကလေးသူငယ်များအား ညစ်ညမ်းသည့်ဓာတ်ပုံများ၊ ရုပ်ရှင်များရိုက်ကူးစေခြင်း၊ ကလေးစစ်သား၊ ကလေးအလုပ်သမားနှင့် ကလေးများအား နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်ခြင်း၊ ကလေးဒုက္ခသည်များ၊ နေရပ်ရွှေ့ပြောင်းနေရသော ကလေးများ စသည့် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ လိုအပ်ချက်များမှာ တက်လာနေသည်။ နိုင်ငံများတွင် တွေ့ကြုံခံစားနေရသော လူ့အခွင့်အရေး ပြဿနာများ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံအဆင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအချင်းချင်း အတွေ့အကြုံများ မျှဝေသင်ယူရန်နှင့် အချင်းချင်း တိုက်တွန်းအားပေးမှုများ ပြုလုပ်နိုင်သည့်အတွက် ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ယန္တရားများနှင့် အပြန်အလှန် နှီးနှောဖလှယ်ပွဲများ ဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းအားပေးလျက် ရှိသည်။

မှတ်စုများ

- ၁ နိုင်ငံများအနေဖြင့် တင်ပြရမည့် ပုံမှန်အစီရင်ခံစာများ၏ ပုံစံနှင့် မာတိကာများအတွက် အထွေထွေစည်းမျဉ်းများ၊ ပိုဒ်ခွဲ (၄၄)၊ စာပိုဒ် ၁(က) ၊ သဘောတူညီမှုစာချုပ် (CRC/C/58) အပိုဒ် ၁၈
- ၂ နိုင်ငံအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် အထောက်အကူပြုရေးစည်းမျဉ်းများ (ပဲရစ် စည်းမျဉ်းများ)၊ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ သံနိဋ္ဌာန် ၄၈/၁၃၄၊ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်၊နောက်ဆက်တွဲ။
- ၃ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မရှင် သံနိဋ္ဌာန် ၁၉၉၂/၅၄၊ ၁၉၉၂ ခုနှစ် မတ်လ ၃ရက်၊ နောက်ဆက်တွဲ

**Convention on the
Rights of the Child**

Distr.
GENERAL

CRC/GC/2002/2
15 November 2002

Original: ENGLISH

COMMITTEE ON THE RIGHTS OF THE CHILD

Thirty-second session

13-31 January 2003

GENERAL COMMENT No. 2 (2002)

**The role of independent national human rights institutions
in the promotion and protection of the rights of the child**

1. Article 4 of the Convention on the Rights of the Child obliges States parties to “undertake all appropriate legislative, administrative and other measures for the implementation of the

rights recognized in the present Convention”. Independent national human rights institutions (NHRIs) are an important mechanism to promote and ensure the implementation of the Convention, and the Committee on the Rights of the Child considers the establishment of such bodies to fall within the commitment made by States parties upon ratification to ensure the implementation of the Convention and advance the universal realization of children’s rights. In this regard, the Committee has welcomed the establishment of NHRIs and children’s ombudspersons/children’s commissioners and similar independent bodies for the promotion and monitoring of the implementation of the Convention in a number of States parties.

2. The Committee issues this general comment in order to encourage States parties to establish an independent institution for the promotion and monitoring of implementation of the Convention and to support them in this regard by elaborating the essential elements of such institutions and the activities which should be carried out by them. Where such institutions have already been established, the Committee calls upon States to review their status and effectiveness for promoting and protecting children’s rights, as enshrined in the Convention on the Rights of the Child and other relevant international instruments.

3. The World Conference on Human Rights, held in 1993, in the Vienna Declaration and Programme of Action reaffirmed “... the important and constructive role played by national institutions for the promotion and protection of human rights”, and encouraged “...

the establishment and strengthening of national institutions”. The General Assembly and the Commission on Human Rights have repeatedly called for the establishment of national human rights institutions, underlining the important role NHRIs play in promoting and protecting human rights and enhancing public awareness of those rights. In its general guidelines for periodic reports, the Committee requires that States parties furnish information on “any independent body established to promote and protect the rights of the child ...”,ⁱ hence, it consistently addresses this issue during its dialogue with States parties.

4. NHRIs should be established in compliance with the Principles relating to the status of national institutions for the promotion and protection of human rights (The “Paris Principles”) adopted by the General Assembly in 1993ⁱⁱ transmitted by the Commission on Human Rights in 1992.ⁱⁱⁱ These minimum standards provide guidance for the establishment, competence, responsibilities, composition, including pluralism, independence, methods of operation, and quasi-judicial activities of such national bodies.

5. While adults and children alike need independent NHRIs to protect their human rights, additional justifications exist for ensuring that children’s human rights are given special attention. These include the facts that children’s developmental state makes them particularly vulnerable to human rights violations; their opinions are still rarely taken into account; most children have no vote and cannot

play a meaningful role in the political process that determines Governments' response to human rights; children encounter significant problems in using the judicial system to protect their rights or to seek remedies for violations of their rights; and children's access to organizations that may protect their rights is generally limited.

6. Specialist independent human rights institutions for children, ombudspersons or commissioners for children's rights have been established in a growing number of States parties. Where resources are limited, consideration must be given to ensuring that the available resources are used most effectively for the promotion and protection of everyone's human rights, including children's, and in this context development of a broad-based NHRI that includes a specific focus on children is likely to constitute the best approach. A broad-based NHRI should include within its structure either an identifiable commissioner specifically responsible for children's rights, or a specific section or division responsible for children's rights.

7. It is the view of the Committee that every State needs an independent human rights institution with responsibility for promoting and protecting children's rights. The Committee's principal concern is that the institution, whatever its form, should be able, independently and effectively, to monitor, promote and protect children's rights. It is essential that promotion and protection of

children's rights is "mainstreamed" and that all human rights institutions existing in a country work closely together to this end.

Mandate and powers

8. NHRI should, if possible, be constitutionally entrenched and must at least be legislatively mandated. It is the view of the Committee that their mandate should include as broad a scope as possible for promoting and protecting human rights, incorporating the Convention on the Rights of the Child, its Optional Protocols and other relevant international human rights instruments - thus effectively covering children's human rights, in particular their civil, political, economic, social and cultural rights. The legislation should include provisions setting out specific functions, powers and duties relating to children linked to the Convention on the Rights of the Child and its Optional Protocols. If the NHRI was established before the existence of the Convention, or without expressly incorporating it, necessary arrangements, including the enactment or amendment of legislation, should be put in place so as to ensure conformity of the institution's mandate with the principles and provisions of the Convention.

9. NHRI should be accorded such powers as are necessary to enable them to discharge their mandate effectively, including the power to hear any person and obtain any information and document

necessary for assessing the situations falling within their competence. These powers should include the promotion and protection of the rights of all children under the jurisdiction of the State party in relation not only to the State but to all relevant public and private entities.

Establishment process

10. The NHRI establishment process should be consultative, inclusive and transparent, initiated and supported at the highest levels of Government and inclusive of all relevant elements of the State, the legislature and civil society. In order to ensure their independence and effective functioning, NHRIs must have adequate infrastructure, funding (including specifically for children's rights, within broad-based institutions), staff, premises, and freedom from forms of financial control that might affect their independence.

Resources

11. While the Committee acknowledges that this is a very sensitive issue and that State parties function with varying levels of economic resources, the Committee believes that it is the duty of States to make reasonable financial provision for the operation of national human rights institutions in light of article 4 of the Convention. The mandate and powers of national institutions may

be meaningless, or the exercise of their powers limited, if the national institution does not have the means to operate effectively to discharge its powers.

Pluralistic representation

12. NHRIs should ensure that their composition includes pluralistic representation of the various elements of civil society involved in the promotion and protection of human rights.

They should seek to involve, among others, the following: human rights, anti-discrimination and children's rights non-governmental organizations (NGOs), including child- and youth-led organizations; trade unions; social and professional organizations (of doctors, lawyers, journalists, scientists, etc.); universities and experts, including children's rights experts. Government departments should be involved in an advisory capacity only.

NHRIs should have appropriate and transparent appointment procedures, including an open and competitive selection process.

Providing remedies for breaches of children's rights

13. NHRIs must have the power to consider individual complaints and petitions and carry out investigations, including those submitted on behalf of or directly by children. In order to be able to effectively carry out such investigations, they must have the

powers to compel and question witnesses, access relevant documentary evidence and access places of detention. They also have a duty to seek to ensure that children have effective remedies - independent advice, advocacy and complaints procedures - for any breaches of their rights. Where appropriate, NHRIs should undertake mediation and conciliation of complaints.

14. NHRIs should have the power to support children taking cases to court, including the power (a) to take cases concerning children's issues in the name of the NHRI and (b) to intervene in court cases to inform the court about the human rights issues involved in the case.

Accessibility and participation

15. NHRIs should be geographically and physically accessible to all children. In the spirit of article 2 of the Convention, they should proactively reach out to all groups of children, in particular the most vulnerable and disadvantaged, such as (but not limited to) children in care or detention, children from minority and indigenous groups, children with disabilities, children living in poverty, refugee and migrant children, street children and children with special needs in areas such as culture, language, health and education. NHRI legislation should include the right of the institution to have access

in conditions of privacy to children in all forms of alternative care and to all institutions that include children.

16. NHRIs have a key role to play in promoting respect for the views of children in all matters affecting them, as articulated in article 12 of the Convention, by Government and throughout society. This general principle should be applied to the establishment, organization and activities of national human rights institutions. Institutions must ensure that they have direct contact with children and that children are appropriately involved and consulted. Children's councils, for example, could be created as advisory bodies for NHRIs to facilitate the participation of children in matters of concern to them.

17. NHRIs should devise specially tailored consultation programmes and imaginative communication strategies to ensure full compliance with article 12 of the Convention. A range of suitable ways in which children can communicate with the institution should be established.

18. NHRIs must have the right to report directly, independently and separately on the state of children's rights to the public and to parliamentary bodies. In this respect, States parties must ensure that an annual debate is held in Parliament to provide parliamentarians with an opportunity to discuss the work of the NHRI in respect of children's rights and the State's compliance with the Convention.

Recommended activities

19. The following is an indicative, but not exhaustive, list of the types of activities which NHRIs should carry out in relation to the implementation of children's rights in light of the general principles of the Convention. They should:

- (a) Undertake investigations into any situation of violation of children's rights, on complaint or on their own initiative, within the scope of their mandate;
- (b) Conduct inquiries on matters relating to children's rights;
- (c) Prepare and publicize opinions, recommendations and reports, either at the request of national authorities or on their own initiative, on any matter relating to the promotion and protection of children's rights;
- (d) Keep under review the adequacy and effectiveness of law and practice relating to the protection of children's rights;
- (e) Promote harmonization of national legislation, regulations and practices with the Convention on the Rights of the Child, its Optional Protocols and other international human rights instruments relevant to children's rights and promote their effective implementation, including through the

- provision of advice to public and private bodies in construing and applying the Convention;
- (f) Ensure that national economic policy makers take children's rights into account in setting and evaluating national economic and development plans;
  - (g) Review and report on the Government's implementation and monitoring of the state of children's rights, seeking to ensure that statistics are appropriately disaggregated and other information collected on a regular basis in order to determine what must be done to realize children's rights;
  - (h) Encourage ratification of or accession to any relevant international human rights instruments;
  - (i) In accordance with article 3 of the Convention requiring that the best interests of children should be a primary consideration in all actions concerning them, ensure that the impact of laws and policies on children is carefully considered from development to implementation and beyond;
  - (j) In light of article 12, ensure that the views of children are expressed and heard on matters concerning their human rights and in defining issues relating to their rights;
  - (k) Advocate for and facilitate meaningful participation by children's rights NGOs, including organizations

comprised of children themselves, in the development of domestic legislation and international instruments on issues affecting children;

- (l) Promote public understanding and awareness of the importance of children's rights and, for this purpose, work closely with the media and undertake or sponsor research and educational activities in the field;
- (m) In accordance with article 42 of the Convention which obligates State parties to "make the principles and provisions of the Convention widely known, by appropriate and active means, to adults and children alike", sensitize the Government, public agencies and the general public to the provisions of the Convention and monitor ways in which the State is meeting its obligations in this regard;
- (n) Assist in the formulation of programmes for the teaching of, research into and integration of children's rights in the curricula of schools and universities and in professional circles;
- (o) Undertake human rights education which specifically focuses on children (in addition to promoting general public understanding about the importance of children's rights);

- (p) Take legal proceedings to vindicate children’s rights in the State or provide legal assistance to children;
- (q) Engage in mediation or conciliation processes before taking cases to court, where appropriate;
- (r) Provide expertise in children’s rights to the courts, in suitable cases as amicus curiae or intervenor;
- (s) In accordance with article 3 of the Convention which obliges States parties to “ensure that the institutions, services and facilities responsible for the care or protection of children shall conform with the standards established by competent authorities, particularly in the areas of safety, health, in the number and suitability of their staff, as well as competent supervision”, undertake visits to juvenile homes (and all places where children are detained for reform or punishment) and care institutions to report on the situation and to make recommendations for improvement;
- (t) Undertake such other activities as are incidental to the above.

Reporting to the Committee on the Rights of the Child and cooperation between NHRIs and United Nations agencies and human rights mechanisms

20. NHRIs should contribute independently to the reporting process under the Convention and other relevant international instruments and monitor the integrity of government reports to international treaty bodies with respect to children's rights, including through dialogue with the Committee on the Rights of the Child at its pre-sessional working group and with other relevant treaty bodies.

21. The Committee requests that States parties include detailed information on the legislative basis and mandate and principal relevant activities of NHRIs in their reports to the Committee. It is appropriate for States parties to consult with independent human rights institutions during the preparation of reports to the Committee. However, States parties must respect the independence of these bodies and their independent role in providing information to the Committee. It is not appropriate to delegate to NHRIs the drafting of reports or to include them in the government delegation when reports are examined by the Committee.

22. NHRIs should also cooperate with the special procedures of the Commission on Human Rights, including country and thematic mechanisms, in particular the Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and child pornography and the Special

Representative of the Secretary-General for Children and Armed Conflict.

23. The United Nations has a long-standing programme of assistance for the establishment and strengthening of national human rights institutions. This programme, which is based in the Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), provides technical assistance and facilitates regional and global cooperation and exchanges among national human rights institutions. States parties should avail themselves of this assistance where necessary. The United Nations Children's Fund (UNICEF) also offers expertise and technical cooperation in this area.

24. As articulated in article 45 of the Convention, the Committee may also transmit, as it considers appropriate, to any specialized United Nations agency, OHCHR and any other competent body any reports from States parties that contain a request or indicate a need for technical advice or assistance in the establishment of NHRIs.

NHRIs and States parties

25. The State ratifies the Convention on the Rights of the Child and takes on obligations to implement it fully. The role of NHRIs is to monitor independently the State's compliance and progress towards implementation and to do all it can to ensure full respect

for children's rights. While this may require the institution to develop projects to enhance the promotion and protection of children's rights, it should not lead to the Government delegating its monitoring obligations to the national institution. It is essential that institutions remain entirely free to set their own agenda and determine their own activities.

NHRIs and NGOs

26. Non-governmental organizations play a vital role in promoting human rights and children's rights. The role of NHRIs, with their legislative base and specific powers, is complementary. It is essential that institutions work closely with NGOs and that Governments respect the independence of both NHRIs and NGOs.

Regional and international cooperation

27. Regional and international processes and mechanisms can strengthen and consolidate NHRIs through shared experience and skills, as NHRIs share common problems in the promotion and protection of human rights in their respective countries.

28. In this respect, NHRIs should consult and cooperate with relevant national, regional and international bodies and institutions on children's rights issues.

29. Children’s human rights issues are not constrained by national borders and it has become increasingly necessary to devise appropriate regional and international responses to a variety of child rights issues (including, but not limited to, the trafficking of women and children, child pornography, child soldiers, child labour, child abuse, refugee and migrant children, etc.). International and regional mechanisms and exchanges are encouraged, as they provide NHRIs with an opportunity to learn from each other’s experience, collectively strengthen each other’s positions and contribute to resolving human rights problems affecting both countries and regions.

Notes

ⁱ General guidelines regarding the form and contents of periodic reports to be submitted by States parties under article 44, paragraph 1 (b), of the Convention (CRC/C/58), para. 18

ⁱⁱ Principles relating to the status of national institutions for the promotion and protection of human rights (The “Paris Principles”), General Assembly resolution 48/134 of 20 December 1993, annex

ⁱⁱⁱ Commission on Human Rights resolution 1992/54 of 3 March 1992, annex.

Implementing Partners

